N XLI.

KURYER LITEWSKI

W WILNIE DNIA 18. Listopada V. S. ROKU 1805.

ROSSYA.

S. PETERSBURG SV. 7 listopada. J. J. M. oświadczył naywyższe ukontentowanie Szefowi 7 półku strzelców GM. Mullerowi 3, za dobre onego ćwiczenie.

W mieście Czerdinie Gubernii Permskiey znaydowały się dawniey szkoły, które upadły, gdy prawie całe miasto pożarem spłonęło. Kupiec Spiridyon Uhlicki ofiarował znaczną summę na podniesienie onych; nadto ieszcze skłonił wielu innych obywatelów teyże Gubernii, ażeby się przyłożyli do dzieła pożytecznego kraiowi, udziałem swego maiątku.

Minister sprawiedliwości X. Łopuchin donosi przynoszącym skargę na 2 departament Wileńskiego sądu gł. Szlachcicowi Winc. Butlerowi, że bez względu na apellacyą założoną przez następców zmarłego Billewicza w sprawie z Kossakowskim, od wyroku tegoż sądu, dekretowi czyni się zadość; i Szlachciance Satkiewiczowey, iż iey nie dozwolono apellować od dekretu w sprawie z Kossakowską zapadłego: Te skargi nie należą do roztrząśnienia Ministra sprawiedliwości; lecz powinne być zaniesione do Senatu.

AUSTRYA.

WIEDEN 9 listopada. D. 5 po południu niedaleko Kemmelbach, przednia straż nieprzyiacielskiey armii z 10 t. żołnierza złożona, attakowała straż tylną woysk zprzymierzonych. Francuzi posiłek mieli gotowy, który według wyznania ieńców składał się z 30 t. ludzi. Walcząc z naywiększą odwagą, odpieralismy bagnetem następuiącego nieprzyiaciela; naostatek G. kommenderuiący osądził za rzecz przyzwoitą przeyść z pomienionego stanowiska do Moelk, ponieważ odebrał wiadomość, iż liczna Francuzów kolumna idzie w lewą stronę, ażeby z boku zagroziła zprzymierzeńcom.

Wokolicach Lintz miasta zdarzył się przypadek godny uwagi. Stoiący tu na lewym brzegu Dunaiu Rot. mistrz Scheibler z 250 iazdy i piechoty, postrzegłszy niedbałą straż u nieprzyiaciół na przeciwnym brzegu, w nocy z d. 4 na 5 przeszedł rzekę, i nietracąc człowieka żadnego, zabrał w niewolę 61 officyerów i żołnierzy, kommendanta i 30 ludzi trupem położył, w domu zamkniętych, który szturmem dobywać musiano; innych ucieczkę noc pokryła. Sam Napoleon, Murat, i cała załoga, gdyż do Lintz d. 3 Davoust, Soult, i Lannes z 3 dywizyami weszli, tak byli potrwożeni napadnieniem niespodziewanem, iż wszyscy miasto opuściwszy, nad Dunaiem szykować się zaczeli. Tymczasem szczęśliwy Scheibler powraca na brzeg lewy; Monarcha Francuzki i wodzowie świadkami byli uprowadzenia zdobyczy przez Austryaków zabraney. Zwycięzca w nadgrodę odwagi i przezorności został Majorem.

Franciszek 2 d. 2 udał się do Presburga, i wkrótce ztamtąd powrócił. Seym Węgierski skończył obrady swoie. Magnatowie i deputowani, bez sprzeczek, iednomyślnością postanowili, nieść w ofierze maiątek, krew i życie na obronę tronu, konstytucyi, i oyczyzny przeciw nieprzyiacielowi powszechnemu; urzędnikom kraiowym dano ścisłe zalecenie, ażeby iak nayrychley urządzali powszechną insurrekcyą całego narodu, formuiąc korpusy konne i piesze według praw dawnych, które pod naywyższą kommendą Palatina dokazywać maią.

Podobnym sposobem stany Królestwa Czeskiego w czasie nadzwyczaynym zwołane do Pragi, iednomyślnie uradziły, uzbroić wszystkie milicye, iak r. 1800, dać Monarsze maiątek i życie wszystkich obywatelów w ofierze, naostatek złożyć na iego potrzeby 4 mill.. zł. ryń. pod warunkiem iednak, ażeby ten dar dobrowolny nie zamienił się w coroczną daninę. Sama tylko szlachta i właściciele inni złożyć powinni tę summę z własnych dochodów, nie obciążaiąc wieśniaków i rolników. Nakoniec Arcy X. Raynery pospieszył do Transylwanii, gdzie iak Cesarski Kommisarz ma zachęcać narod cały do powstania przez pospolite ruszenie. Od Arcy X. Karola nie mamy żadney wiadomości po 3 wiadomych bitwach. Słychać, iż kilka t. żołnierza od armii swoiey posłał do Saltzburga, chcąc nieprzyiaciołom wstęp zagrodzić do Carinthii. Sam podobno nie przybędzie do Niemiec, gdyż rząd wyraźnie zaprzeczył pogłosce niedawno rozrzuconey o iego oddaleniu się od armii Włoskiey, która obecności wodza doskonałego dziś potrzebuie naybardziey.

Przed końcem ter. m. spodziewamy się widzieć przybywaiące drugie woysko posiłkowe G. Buxhewden. Sami gotuiemy się na wszelkie przypadki. Stolica iest przysposobiona do obrony. Synowie obywatelscy różnych stanów z ochotą dopełnili korpusy nowozaciężne; zostało ich wielu, których nad komplet nie przyimowano; ci dobrowolnie ofiarowali się formować nowe bataliony. Mieszczanie wszyscy są porządnie uzbroieni i ćwiczeni; Studenci nawet pod orężem stoią. Cokolwiek w mieście oblężonem być może na przypadki wystawione, wyprowadzamy. Archiwa, Kancellarye, kassy, meńnica, wszystko poszło do Czech, Węgier, Morawii. Nie tylko cudzoziemcy opuścili stolicę, iak im kazano, aleteż wielu znacznieyszych obywatelów. Trudność w przewiezieniu sprzętów niemała; naięcie 4 koni do Pesth kosztuie 630 zł. ryń.

G. Gottesleben uczynił znamienitą przysługę Monarchii. Widząc porażkę powszechną armii Szwabskiey, bierze regiment huzarski Arcy X. Palatina, i 4 dywizye półku lekkokonnego Klenau, uchodzi z pośrodka nieprzyiacioł, przebywa góry i rzeki, łamie przeszkody wszelkie; naostatek niepostrzeżony od Francuzów, nie straciwszy człowieka żadnego, staie w Tirolu. Nadgradzaiąc czyn obywatelski i rycerski tego wodza, Franciszek 2 darował iemu krzyż orderu Maryi Teressy. Cokolwiek mieliśmy starych i doświadczonych Officyerów, którzy życie spokoyne pędzili, wszystkim zalecono stawać na czele uzbroionych ochotników, i być przewodnikami Węgierskich Insurgentów, albo też legionów Czeskich, Sląskich, i Morawskich.

BRYTANNIA W.

LONDYN 7 listopada. D. wczorayszego Admiralicya stolicy naszey doniosła na pismie, że panowanie narodu po wszystkich morzach, utwierdziło się ieszcze nowem, i nad inne świetnieyszem zwycięztwem. Nelson zupełnie poraził flottę Hiszpańsko Francuzką, która z Cadix ruszyła, niedaleko odnogi Trafalgar przy Afrykańskich brzegach. Miał nieprzyiaciel 33 okręta lin. 4 fregaty, 2 korwety; Angielski wódz liczył 27 lin. 4 fregaty, 2 korwety. Po 4 godz. bitwie zabraliśmy 19 okrętów lin. inne do Cadix uszły. Nelson, gdy iuż widział pewne zwycięztwo, kulą z karabina ugodzony poległ. Wódz Francuzkiey flotty Villeneuve poymany; Hiszpańskiey Gravina raniony, Alava na powietrze wyleciał, Cisneros wzięty. Tak rzadkie zwycięztwo papiery nasze podniosło natychmiast 2 proc. Dziś Admiralicya do wiadomości powszechney podała list nast. Adm. Collingwood, który mieysce obioł poległego Nelsona. Pisany iest 24 pazdz. z Trafalgar.

Po zeyściu nieodżałowanem nigdy Lorda Nelson, który na łonie zwycięztwa zawołanego skończył chwalebne życie, moim iest obowiązkiem donieść rządowi; że zmarły kommendant d. 19 został ostrzeżony przez okręta na straży będące, iż nieprzyiacielska flotta port Cadix opuściła. Wiatr był słaby od zachodu; Francuzi i Hiszpani płyneli ku wschodowi. Oddalenie się ich znaczne i mgła gruba, niedozwoliły Anglikom widzieć kędy byli, przez d. 19 i 20. Ruszyliśmy iednak w po-

goń bez przewłóki. Wkrótce potém Kap. Blackwood oznaymił, iż nieprzyiaciele zmierzaią do Gibraltarskiey ciaśniny; tam więc pośpieszamy. D. 21 na świtaniu postrzegliśmy zprzymierzeńców o mil 7 od przygórka Trafalgar. Wiatr nie odmienił się bynaymniey. Nelson rozkazuie, ażeby flotta na 2 kolumny podzielona płynęła; z których 1 okrętów lin. 12, druga ich 15 liczyła.

Nieprzyiaciele mieli Hiszpańskich okrętów 15, Francuzkich 18; tym hetmanił Villeneuve, pierwszym Gravina; ostatni widząc nas idących do boiu, z wielką umysłu przytomnością, pośpiechem, i dokładnością szykował swoie statki. Staneli zaś zprzymierzeńce w pół księżyca, którego środek trzymał Villeneuve; Gravina tylną straż prowadził. Francuzkie okręta z Hiszpańskiemi pomieszane były, nie zachowuiąc porządku eskadr rozłączonych. Jak tylko Nelson myśl swoię obiawił wszystkim Kapitanom, płyneliśmy ten rozkaz iedyny odebrawszy: walczyć, i linią utrzymywać. Sam Admirał prowadził I kolumnę na okręcie Victory, ia 2 na okręcie Rogal Sovering.

Zaczeła się bitwa o południu. Kolumny nasze wnet przerzneły księżyc nieprzyiacioł, to iest: Nelson przy 10 okręcie, ia przy 12 ich szyku. Wtenczas dopiero walczyliśmy z blizka; dawali odpor mężny zprzymierzeńce, co wielki zaszczyt przynosi ich Officyerom. Lecz nakoniec wszystko ustąpić musiało doświadczeniu, stałości, odwadze Anglików; flotta Jerzego 3 zwycięztwo zupełne i chwalebne odniosła. O god. 4 niektóre okręta nieprzyiacioł flagę zwiesiły; linia w zupełném pomieszaniu. Gravina z 10 okrętami i kilko fregat odpłynoł do Cadix. Dostało się zwycięzcom 19 okrętów lin. między któremi 2 Hiszpańskie 1 wielkości, Trinitad od 134 S. Anna od 120 ar. Poymaliśmy 3 Admirałów, Villeneuve z okrętem Bucentaure, Alava, Cisneros; drugi wkrótce umarł z ran odniesionych.

Tu wypadałoby wodzowi dać zaletę rycerstwu swoiemu; lecz odwaga i waleczność Anglików wyższa iest nad pochwały wszelkie; iednym duchem tchneły tysiące ludu, staraiąc się dopełnić wiernie, czego po nich oyczyzna wymagała. Okręt Francuzki Achilles od 74 ar. spuścił flagę, lecz wkrótce przez niepilność maytków zaioł się ogień; statek na powietrze wyleciał; 200 ginących nieprzyiacioł baty nasze ratowały. Nie mogę zamilczeć waleczności, którą okazał nasz okręt Temeraire od 98 ar. w tey bitwie. Stanoł okręt Francuzki z iedney strony, z drugiey Hiszpański; po długiey walce i zaciętey obydwa poddać się musiały.

Tak wielkie i rzadkie zwycięztwo przyiść nie mogło bez obfitego krwi naszey rozlania. Opłakiwać będzie zapewne cała flotta Brytańnii W. los smutny Nelsona. Ten bohatyr, którego imię w dzieiach świata nieśmiertelne będzie, a prawnukowie nasi z podziwieniem i wdzięcznością wspominać powinni, ia zaś iako przyiaciela żałować będę do zgonu, usnoł na łonie zwycięztwa; karabinowa kula pierś iemu lewą przeszyła; widząc zgon swóy nieuchronny i blizki, przysłał do mnie Officyera z ostatniém pożegnaniem, i skonał. Straciliśmy ieszcze 2 walecznych Kapitanów okrętu Mars, Duff, okrętu Bellerophon, Coote; o śmierci innych nie mam żadney wiadomości. Rozumiem, iż klęska w zabitych Officyerach, żołnierzach, i maytkach bardzo wielka będzie; lecz ponieważ po skończoney bitwie zburzyło się morze, i dotąd uspokoione nie iest, nie mogłem zebrać doniesienia od wszystkich okrętów.

Okręt móy Royal Sovering stracił maszty, i do pontonu podobnym został; więc musiałem przenieść flagę na fregatę Euryalus, dla dawania znaków potrzebnych flotcie. Wszystkie okręta nasze są nie w naylepszym stanie; wiele iest bez masztów, wszystkie mocno uszkodzone; trzeba było koniecznie zawiiać do odnogi Afrykańskiey Trafalgar; niektóre kotwicy nawet nie mogły zarzucić. Mam iednak nadzieię, że w tém mieyscu prędko naprawiemy Angielskie, a zdobyte usposobiemy przynaymniey do żeglugi dalszey, ieżeli burzliwsza pora i nawałność morska nie przeszkodzi. Kończę pismo powinszowaniem wielkiego zwycięztwa, które do tylu wieńców laurowych koronę Brytańnii W. iuż okrywaiących, ten ieszcze nieposledni przydało.

Wkrótce potém, d. 24, z odnogi Trafalgar, pisał drugi raz Collingwood, donosząc Admiralicyi, że doznał wielkiego nieszczęścia, którego przewidzieć ludzka roztropność, aniteż odwrócić nie mógł żaden przemysł i staranie. D. 22 powstał tęgi wiatr połudn. 14 okrętów nieprzyiaciołom wydartych pontonom były podobne; staneły wszystkie niedaleko Royal Sovering. D. 23 powstaie wiatr burzliwy, podnosi się morze; niektóre z wziętych statki, na których nie mieliśmy czasu postawić naszą załogę, uciekły; inne nawałnością uniesione popłyneły ku brzegom Hiszpańskim, gdzie bez wątpienia rozbite lub zatopione zostały. Tymczasem pozostałe zprzymierzeńcom okręta, które w boiu nic albo niewiele były uszkodzone, powracaią do nas, pokazuiąc niby gotowość do attaku nowego. Te wszystkie razem przyczyny zniewalaią Adm. Collingwood, ażeby z okrętów naymniey zepsutych wystawił innym obronę. Lecz gdy nie ustaie burza, zdobyte zaś statki potrzebowały pilney straży; ażeby tych nieprzyiaciel odzyskać nie mógł, rozkazał kommendant wszystkie spalić lub zatopić. Tym sposobem zaginęły Trinitad, Anna, Redoutable, Swiftsure. O innych rapport nie wspomina. Villeneuve przeniesiony na statek Angielski; tego i innych Officyerów wyższey rangi Collingwood obiecuie przesłać do Anglii, żeby swoią flagę u nóg Jerzego 3 złożyli.

Miał nieprzyiaciel na flotcie 4 t. żołnierzy lądowych pod G. Condamine, ten znaleziony na okręcie Adm. Villeneuve, Bucentaure, w niewolę poszedł. Dotąd są urzędowe wiadomości. Według prywatnych, Anglicy w boiu nie stracili nad 500 ludzi zabitych. Z okrętów wziętych 2 uciekły do Cadix z Trafalgar, 9 albo 10 musiały zatonąć na brzegu Hiszpańskim, gdy do niego napędzone były wiatrem południ. Niewiadomo, czyli sam tylko Gravina pokazał się Anglikom d, 23 attakiem grożąc, czyliteż przybyła iemu na pomoc eskadra Francuzko Hiszpańska z Carthageny. To pewna, że Collingwood d. 22 całey flotcie zwiastował smutną nowinę o stracie Nelsona, cnoty i zasługę rycerza uwielbił, Adm. Northesk dał głośno pochwałę; Anglikom zalecił składać pokorne dzięki przed Tronem Naywyższego, które go potężne ramie dało im zwyciężyć i upokorzyć dumę nieprzyiacioł oyczyzny naszey. Naostatek i to niewątpliwa, żeśmy w bitwie tak zaciętey i krwawey nie stracili okrętu żadnego. Dalszych iey skutków czeka narod z niecierpliwością do opisania trudną.

HISZPANIA

MADRID 26 październiká. Goniec przybyły z Cadix w 64 god. przyniosł dworowi ważną wiadomość, iż flotta zprzymierzona z portu pod żagle wyszła, w liczbie 33 okrętów lin. Anglicy niedaleko krążyli przez kilka tyg. Gdy nasi wodzowie przedsiębrali nową wyprawę, podobno do morza środz. dla złączenia się z eskadrami Toulońską i Adm. Salcedo w Carthagenie, Nelson wtenczas stał spokoynie w odnodze Jeremias przy Afrykańskim brzegu z 35 żaglów; lecz ostrzeżony wkrótce o naszych obrótach, poszedł w pogoń ku Gibraltarskiey ciaśninie. Co widząc Francuzkie i Hiszpańskie fregaty w tyle zostawione na straży, ognia nieustańnie dawać zaczeły, znać daiąc swoim o zbliżeniu się nieprzyiacioł. Jeżeli Gravina i Francuzki Adm. potrafią złączyć się z eskadrą w Carthagenie gotową, która odebrać musiała rozkaz wynińć na ich spotkanie, wtenczas będą mogli mierzyć się z Anglikami, którzy w swoiey flotcie liczą 10 okrętów 3 piętrowych. Bitwa zdaie się w tych okolicznościach nieuchronna; tey los panowanie morza środz. da stronie zwycięzkiey. G. O Faril odebrał od dworu rozkaz pośpieszyć do Cadix.

TURCYA.

CONSTANTINOPOL 1 października. Smutne i pomyślne na przemian odbiera wiadomości Porta z różnych części Państwa. W iedney stronie, Taher Basza Trebizondy zupełnie porażony przez Ciapan Oglou i Jussufa, stracił wszystko, Harem iego i wszystkie skarby zwycięzca w ofierze przysłał Sułtanowi. W Egipcie wódz Albańczyków Mehemet Aly, nie zginoł w gminnym rozruchu, iak rozumiano; ale owszem d. 17 sierpnia poraziwszy Bejów pod Cairem, po krótkim spoczynku attakował ich oboz blizko stolicy mniey pomyślnie, iednak Mammelukowie powtórzonym boiem osłabieni, ustępować musieli w pustynie Arabów błędnych, i do Egiptu wyższego. W drugiey stronie Wehabitowie głowę podnieśli. Medina po długiém obłężeniu przez nich wzięta; dziś zwycięzcy myślą dobywać Mekkę miasto św. a grób W. Proroka zburzyć na zawsze. O czém słysząc Muzułmani, gromadzą się zewsząd pod chorągiew religii, i odsiecz gotuią. Naostatek naczelnicy rozboyników Romelii powolnością Dywanu zmiękczeni, zachowuią się spokoynie w dzierżawach im dozwolonych. W Serwii

nadchodząca zima Turków i Chrześcian, podobno niechętnych przywiodła do zawieszenia broni na czas niezamierzony.

FRANCYA.

PARYZ 7 listopada. Opisując Dyrektorom RP. bitwę przez Adm. Brueys przegraną w Abubir, Napoleon wyraził prawdziwie: W tém zdarzeniu, iak w wielu innych, pokazało się widocznie: iż losdaiąc Francuzom nieiaką przewagę na lądzie, dał ią Anglikom na morzu. Widziemy to dzisiay przez nowe doświadczenie, i przykre, iż Brytannia W. panować na morzu nie przestała. Ruszyli z Cadix zprzymierzeńce; głod ich do tego przywiodł, niewiadomość potęgi nieprzyiacielskiey, czyliteż rozkaz wyższy; czas odkryie. To pewna, żeśmy bitwę zupełnie przegrali, część większą flotty zabrał zwycięzca. Słychać, że niektóre okręta uszły z rąk iego do Cadix; kilka innych spalił Collingwood następca poległego Nelsona; 5 tylko bardzo uszkodzonych miał uprowadzić z Trafalgar, gdy pod żagle wychodził d. 25 pazdz. Czekamy, co o ważném zdarzeniu powiedzą wodzowie zprzymierzeni.

Pomyślnieyszą wiadomość przysłał Massena.. D. 29 pazdz. powiada, o god. 5 rano attakować kazałem. G. Seras na lewém skrzydle przeszedł rzekę Adige w Pola; na prawém G. Verdier w Ronco i Albaro; G. Gardane i Duhesme przez most Castel vecchio w Veronie. Uderzyliśmy na góry Val Pantena, i zamek S. Felice. To widząc wódz Austraycki, miasto swoie Veronette opuszcza. Natychmiast palissadę most nowy zasłaniaiącą zcięto. Dywizya konnych strzelców z G. Espagne, Grenadyerow z G. Partonneaux, rezerwa iazdy pod G. Monnet, i cała dywizya armii pod G. Molitor. przeszły Veronette, i wpadły na drogę do S. Michel prowadzącą, gdzie stała iazda i piechota Austryacka pod zasłoną armat. Jazda Francuzka razy kilka nieprzyiaciół napadała; w którém usiłowaniu silną iey dawali pomoc G. Molitor grenadyerowie. Po długiey bitwie opanowaliśmy nakoniec wioskę S. Michel, nieprzyiaciel ustąpił ku S. Martin; obeymuiemy Vago Porto. W tym d. poymano ieńców 1600; 2 arm. zdobyte, Austryaków poległo wielu; z naszey strony mała w zabitych strata; ranionych więcey mamy. Massena daie pochwałę wszystkim dywizyom, oświadczaiąc, iż są godne względów naywyższych. W drugiém doniesieniu przez Szwaycary przysłaném, iest wiadomość, że d. 30 bitwę ponowił, stanowiska Colognola i Caldiero zdobył. 2 t. ludu poymał. (: O tych bitwach i nast. d. 31 obacz co napisano w N. 40 z Wiednia)

Martinet ieden z doskonalszych inzenierów naszych, prawnuk sławnego rycerza, który pod Ludwikiem 14 bagnety wynalazł w Bayonne, i piechotę Francuzką wyćwiczył pierwszy; niedawno wysłany do Niemiec, ażeby rysował plan bitew stoczonych, iadąc przez kray Brisgau, od rozboyników został zamordowany. W liczbie ieńców Austryackich znalazło się niemało Francuzów. Kazano wszystkim bez indagacyi, sądu, i kary powracać do familii swoich. W czém rząd pełni wyraźną wolę Napoleona, który podobnym sposobem poymanemu officyerowi rodem Francuzowi, gdy broń podnosił przeciw ziomkom, głośno powiedział: powracay co rychley do departamentu twego, i naucz się, iak wiernym być trzeba oyczyznie.

PRUSSY.

BERLIN 12 listopada. Znaki orderu S. Andrzeja, które Imperator Jmć Rossyiski darował X. Brunświckiemu, są oszacowane 100 t. talarów. Ażeby wieczną została pamiątka bytności tego Monarchy obywatelom Berlińskim, Fryderyk 3 edyktem do urzędów kraiowych danym przepisał, iż piękny rynek za mostem Królewskim będący, nazywać się odtąd powinien rynkiem Alexandra; pierwsza zaś ulica, przez którą wiechał do naszey stolicy, nosić będzie imie ulicy Imperatorskiey. Między wszystkiemi osobliwościami, iakie tu znalazł Arcy X. Antoni, z nayczulszém upodobaniem oglądał plac Gwilhelma, na którym Fryderyk W. postawić kazał posągi marmurowe towarzyszom nieodstępnym trudów swoich na woynie, uczęstnikom rycerskiey chwały, z których iedni w bitwach polegli za oyczyznę, iakiemi są: Schwerin, Keith, Winterfeld; drudzy ze wszystkich niebezpieczeństw i przypadków wyszedłszy, po zakończoney woynie 7 letniey zeszli w pokoiu, iacy byli: Seidlitz i Ziethen.

Minister Haugwitz nie wyiechał ieszcze do główney kwatery Napoleona; iutro podróż zaczyna, niosąc propozycye ugodliwe. G. Graevenitz został od Króla wyznaczony kommendantem woysk Pruskich, które zgromadzaią się w Szląsku. Z tuteyszey zbroiowni coraz więcey posyłamy wozów z potrzebami obozowemi do armii zastępuiącey Saxonią niższą, i tey która wkrótce ma wkroczyć do Frankonii.

SZWECYA.

STOCKHOLM 5 listopada. Gustaw Adolf oddalaiąc się do Niemiec na czas niezamierzony, postanowił Regencyą, która w niebytności iego ma sprawować rządy Królestwa; składa się z osob nast. Wachtmeister, Ugglas, Cederstroem, Ehrenheim, Asp. Prawie wszystkie regimenta regularne ze Szwecyi przechodzą do Pomeranii, nawet Finlandzkie.

RZESZA NIEMIECKA.

HAMELN 14 listopada. G. Barbou śpiesznie napełnia magazyny tey twierdzy, ażeby czekaiąc posiłków od Ministra woiennego Berthier obiecanych, mógł wytrzymać naydłuższe oblężenie. Miastu zapowiedział, iż gdyby dla przeszkod uczynionych od woyska zprzymierzonego, kray okoliczny dać nie mógł co kazano na potrzebę garnizonu, mieszczanie powinni zastąpić niedostatek. Listy odebrane z obozów Napoleona, utwierdzaią go w nadziei, że opuszczonym nie będzie. Te same wychwalaią pilność i pośpiech X. Murat w ściganiu Austryaków uchodzących do Czech przez Frankonią; nic żołnierza w drodze nie zatrzymało, utrudzenie, zimno, niedostatek żywności i furażów. Strzelce konni i karabinierowie gwardyiscy, dognali w czasie pogoni kassę nieprzyiacielską, w którey było 200 t. zł. ryń. Zaden iednak żołnierz nie tknoł pieniędzy; wszyscy pośpieszali, pełniąc przykładnie powinność stanu i powołania swego.

Niebezpieczeństwo zblizka twierdzy naszey grozić zaczyna. Dziś odbieramy wiadomość, iż legion Niemiecki w Anglii zaciągniony, po szczęśliwey żegludze, przybył do Bremerlehe przy uyściu rzeki Weser, i na ląd wysiadł w liczbie 8 t. żołnierza pod G. Don. Słychać, iż ma rozłożyć się między Bremen i Stade, czekaiąc z iedney strony przyiścia innych woysk Angielskich, z drugiey przyłączenia się woysk Rossyiskich i Szwedzkich. Co gdy nastąpi, wtenczas zprzymierzeńce przystąpią do oblężenia twierdzy Hameln, albo też przedsięwezmą wyprawę ku Renowi.

MEMMINGEN 6 listopada. G. Wolfskehl coraz bardziey rozszerza się w Szwabii; straź iego w Stockach. Austryacy znaczne kontrybucye wybieraią. Woyska Bawarskie nie przychodzą na ratunek, iedyna mieszkańców nadzieia w armii Angereau, która wyszedłszy z Friburga, wolnym krokiem przez Rothweil i Villingen zmierza ku nieprzyiacielowi. Wolfskehl nietylko nie ustąpił, owszem zdaie się czynić przygotowania do walney bitwy z Francuzami. Ten sławny rycerz narodził się w Wurtzburgu. Kawalerya, która ieńców Austryackich za Ren odprowadziła, do armii powraca; za nią następuie dywizya woysk Badeńskich, mocą przymierza Napoleonowi oddana. Kommendę naywyższą ma G. Harrant; składa się zaś z 1 batalionu strzelców, 2 batalionów regimentu Margrabiego Ludwika, 1 batalionu regimentu Elektora, 1 batalionu regimentu następcy tronu, dywizyi huzarów, i 6 armat z potrzebnemi kanonierami; co wszyst ko nie wynosi nad głów 5 t.

SALTZBURG 4 listopada. Bernadotte, Marmont, G. Wrede, z woyskiem Francuzkiém, Batawskiém, i Bawarskiém, rzekę Inn przeszedłszy, gdy ciągneli do kraiu naszego, doznali wiele trudności. Czas zimny i słotny, mosty zepsute, złe drogi, nie mogły iednak spoźnić pośpiechu; tak ściśle dał rozkazy wodzom Napoleon, ażeby na mieyscu zamierzoném stawali; iakoż w d. 5 ubiegli 36 god. drogi. Obiowszy miasto nasze, z którego Arcy X. Elektor przed kilko d. wyiechał do Wiednia, Bernadotte przez Szefa sztabu swoiego Leopolda Berthier ogłosić kazał, ażeby obywatele żyli spokoynie, bawiąc się każdy, iak zwykł dotąd, nauką, handlem, rzemiosłem, i gospodarstwem, swawoli wszelkiey zabronił żołnierzowi pod nayсroższą karą. Podziśdzień ieszcze nie narzucono kontrybucyi i rekwizycyi.

Sam wódz naywyższy ieszcze mieszka z nami; woysko rozesłał w różne strony. G. Marmont na czele Francuzko Batawskiego pierwszy ruszył ku Austryackim granicom, ażeby zagroził armii zprzymierzoney nad rzeką Ens od skrzydła lewego. G. Kellermann syn znaiomego

Marszałka poszedł ku Carinthii. Albowiem Francuzi wiadomość odebrali, że od armii Włoskiey Arcy X. Karol przysłał dywizyą, która uważać miała obroty nieprzyiacioł, ażeby nie tak rychło postępowali do granic Weneckich, dla podania ręki Massenie. Lecz ta dywizya zkądkolwiek przyszła, sił potrzebnych nie miała do takiego przedsięwzięcia. Postępuiący Kellermann nie znalazł Austryaków oszańcowanych między Lueg i Golling nad 3 t. Niemieszkaiąc attakować ich kazał G. Werle, dobyte okopy; strata z obustron nie wiadomo; woysko Hannowerskie 600 ieńców poymało.

Tegoż czasu G. Wrede z Bawarczykami postąpił do granic Tirolskich. Zagradzała drogę do tey prowincyi twierdza Kuffstein; 3 batterye warowne na mieyscu wyniosłém założone szturmem dobywać trzeba było. Sprawili się iak żołnierzom przystało Bawarczykowie, batterye bagnetem dobyte; lecz zwycięzca drogo tę korzyść opłacił. Kommenderuiący G. Wrede, namiestnik iego G. Deroi, Półkownik Lessel ranieni, kilku officyerów raniono, zabitych wyznaią sami żołnierzy więcey 400, officyerów 5. Dystyngwowały się w tey bitwie naybardziey regimenta: Elektora i następcy tronu. Druga dywizya woysk Bawarskich 8 t. ludu licząca, pod G. Minucci i Marsigli uderzyła na stanowiska Tirolskie, Mullech i Kniepass; i tu bagnet wszystko dokazał; 250 Austryaków zabrano w niewolę, 2 arm. zdobyto.

W drugiey stronie, Ney który niedawno z Ulm przeszedł do Bawaryi, nie ciągnoł do głównych obozów; inne iemu dano przeznaczenie. Ruszaiąc z Landsberg 31 pazdz. z dywizyami zmierzał prosto do Tirolu, na sławny wąwoz Scharnitz. Jest wiadomość, że to stanowisko obronne dobył, i wkroczył do Jnspruck. Bernadotte wkrótce pośpiesza do Carinthii. To pewna że ten wódz i Ney w Tirolu maią połączyć siły swoie, i ciągnąć iak nayrychley do Włoskich granic, ażeby Massenie walczącemu z Arcy X. Karolem pomogli. Niewiadome nam obroty Arcy X. Jana w pomieniończey prowincyi. Ogromna iego potęga, z dywizyi G. Chasteller, S. Julien, Jellachich, Hiller, Wolfskehl złożona, może położyć tamę nieprzebytą zamiarom i postępowaniu nieprzyiacioł.

MUNICH 6 listopada. Syn Elektora z długiey podróży do obcych kraiów powrócił do oyca; obydwa wkrótce wyieżdżaią do armii Napoleona, o którey czynnościach odbieramy wiadomość nast. Gdy iuż wszystkie dywizye przeszły Inn rzekę w kilku mieyscach, nieprzyiaciel opuścił miasto Braunau; twierdza tu iest dość znaczna, do długiego oblężenia przysposobiona. Znaleźliśmy dział 55, kul 40 t. 100 t. f. prochu, wiele ładunków, ołowiu, t. karabinów, t. worów mąki. Domyślano się, iż inne magazyny mieszkańce rozebrali. Więc pod surowemi karami zalecono wrócić skarbową własność; co wkrótce każdy musiał dopełnić. G. Lauriston niedawno z Cadix przybyły został Gubernatorem w Braunau; tu będzie założony skład obozowych potrzeb i zawad.

Murat prowadząc straż przednią, uyrzał nieprzyiaciela w liczbie 6 t. blizko Ried; iazda odwrót piechoty zasłaniała. Uderzył na czele konnych strzelców i dragonii G. Beaumont, i do ustępu zniewolił; poymano 500 ludu. Murat stanoł w Haag; nieprzyiaciel udał się ku Lambach. To się stało d. 31 pazdziernika. Nazaiutrz G. Walthier Wels osadził. W poprzedzaiącey bitwie G. Bisson raniony; na mieyscu iego został kommendantem 1 dywizyi Marsz. Davoust Caffarelli. Davoust zaszedł do Steyer. Michaud prowadząc iazdę Murata do Lintz wkroczył. Tegoż d. Lannes przyłączył się do armii z dywizyami swoiemi. W Lintz znaleźliśmy znaczne magazyny, w szpitalach niemało chorych żołnierzy, w kassach znaczną summę. W Lambach był magazyn soli kilka mill. szacowany. D. 3 główną kwaterę miał Napoleon w tém mieyscu. Ziemia śniegiem pokryta, zimno natężone. Przez Bawaryą ciągnie teraz artyllerya ciężka Francuzka do oblężenia twierdz służąca.

RATISBONA 9 listopada. Wkrótce po oddaleniu się G. Baraguey d'Hilliers z dywizyą dragonii na granicom Austryackim, W. Marszałek Duroc przybył z Berlina, i nie długo bawiąc pośpieszył do główney kwatery Napoleona. D. 5 wiechał do miasta Larochefoucault były poseł Francuzki przy dworze Wiedeńskim; przydano iemu dla bezpieczeństwa w podróży Officyera Austryackiego; iechał przez Czechy; gdy przybył do główney kwatery armii zprzymierzonych, znalazł ludzką gościnność u G. kommenderuiącego Kutuzow. Zbierać nie chcemy wielorakich pogłosek o czynnościach armii Napoleona, osadzeniu gór Saltzburgskich i Tirolskich przez Bawarczyków i Francuzów, obięciu miasta Inspruck, upewnioném połączeniu Masseny z dywizyami Ney, Bernadotte, Wrede; obiasni wkrótce wszystko doniesienie urzędowe. Napoleon ozdobił orderem legionu honorowego wielu Officyerów Bawarskich, którzy się dystyngwowali naylepiey na kampanii ter. Słychać, że w połowie grudnia m. kongres ma być w Munich zgromadzony, którego zamiarem przywrócenie powszechney spokoyności narodom. Elektor Saski nad 15 t. żołnierza nie kazał przygotować do ruszenia w pole; równą tey potęgę uzbroił Elektor Hesse Cassel.

HANNOWER 14 listopada. Chociaż niesie odgłos powszechny, że woysko Króla i Elektora naszego w Bremerlehe wylądowało, niektórzy iednak temu przeczą, dowodząc, iż wiatr przeciwny flottę odegnał na głębinę. Lecz z drugiey strony coraz więcey regimentów Rossyiskich Elbę przechodzi. Szwedów straż przednia przeprawiła się w Artlenburgu. Sam Gustaw Adolf iest wkrótce spodziewany w domie wieyskim Ministra Hannowerskiego Kielmansegge. W Hildesheim X. Brunświcki wielkie magazyny założyć kazał.

BATAWSKA. RP.

HAGA 9 listopada. Z Londynu wiadomość odbieramy, iż Admiralicya do kawiarni Lloid przesłała, według przyiętego zwyczaiu, list pisany z Trafalgar od Adm. Collingwood, w którym donosi o zabiciu Lorda Nelson, poymaniu Admirała Villeneuve, zabraniu 19 okrętów lin. Francuzko Hiszpańskich, i straszney burzy, która niektórym z wziętych okrętów pozwoliła uciekać, inne zwycięzca zatopić lub spalić musiał, ażeby chwałę tylko nieśmiertelną z wygraney zachował.

Nelson kilko d. przed zgonem na swóy okręt Victory zwołał wszystkich Admirałów i Kapitanów, którym pokazał plan bitwy przyszłey prosty i nowy. Zdumiewali się nad wynalazkiem wszyscy, a pełni dobrey nadziei powinność wykonać przyrzekli. Wkrótce potém odesłał do Anglii Adm. Calder, proszącego o sąd woyskowy, który ma być zwołany w Portsmouth; Do Algeru Tunis, i Tripolu wysłał fregatę, dla załatwienia trudności zachodzących między Brytannią W. i rozboynikami Afrykańskiemi.

Sławny w dzieiach początkowych rewolucyi Francuzkiey Cazalés gorliwy obrońca tronu i Monarchii, umarł niedawno w Paryżu. Tamże ze Włoch wiadomość przyszła, że Massena po kilku rozprawach bardzo krwawych z Arcy X. Karolem, przeniosł główną kwaterę z Verony do Montebello.

Ponieważ liczne woyska Mocarstw sprzymierzonych zgromadzać się zaczeły w Saxonii niższey, Pruskie zbliżyły się do Batawskich granic, nakoniec Angielskie są w Westfalii spodziewane; wszystkie zaś w czasie bardzo krótkim przeyść mogą do kraiu naszego; roztropność kazała Batawom i Francuzom wcześnie myślić o własney obronie. Brune w d. 14 ma do nas przyprowadzić z Boulogne 30 t. żołnierza. Francuzi nowozaciężni, których do Hannowerskiey twierdzy Hameln Prussacy nie wpuścili, zostaią u nas; przysłano wielu podobnych żołnierzy z Belgium, na dopełnienie regimentów. Spodziewamy się znacznego posiłku od Marsz. Lefevre i Kellermann. Naostatek Pensyonarz Schimmelpenninck urządza gwardye narodowe. G. en chef Michaud przeniosł główną kwaterę do Utrechtu, chcąc być blizkim teatru woiennego. Wysokie Stany zgromadziły się na obrady zimowe, dokończyć maiąc ustawy skarbowe, woyskowe, morskie, i porządkowe dla tey oyczyzny.

Pruskich woysk do Westfalii zebranych pod kommendą Elektora Hesse Cassel Feld Marszałka, główną kwaterę założono w Munster. Rząd nasz widząc blizką potrzebę utrzymywania woysk licznych na obronę kraiu, surowie zabronił wywozić zboże i wszelką żywność za granicę. Słychać, iż Prussacy zamyślaią wyciągnąć linią demarkacyiną od rzeki Embs do Renu. W Rotterdamie na wodę spuszczono fregatę Diana od 32 armat. Bankier Amsterdamski Hope na potrzebę dworu Madryckiego zaciąga 10 mill. złot. holl. na pół szósta proc.

DONIESIENIA

Dnia 18 Listopada w N. 41.

Excerpt oświadczenia z Protokułu Potocznego Grodz: Powiatu Wileń: w Dacie niżey wyrażoney zapisanego tegoż czasu pod Poczęcią Grodz: Powiatu tegoż iest wydan. Roku Tysiąc Osmset Piątego Mca Nowembra Dwunastego dnia. Po odwołaniu Sądów Grodz: Powiatu Wileń: przed Aktami Grodz: tegoż Powiatu stawaiąc osobiście WJPan Jan Dąbkowski oświadczenie niżey wyrażone ku zapisaniu do Protokułu podał. Oświadczenie Jmieniem WJP. Jana Dąbkowskiego czyniące się przed Publicznością z następuiących pobudek; iż co WJP. Michał Parys Dokumentem własnoręcznym konwencyinym, nayuroczyściey żałuiącemu Delatorowi uręczył i zapisał 6 część całey Sukcessyi, iaką przez oyca swego Adama Parysa z głowy Jana Parysa Dziada swego przez Cessyą formalną ma ustąpioną i przelaną, a nadto obowiązał się tymże Dokumentem z nikim w interesie tyczącym się rzeczoney Sukcessyi, bez żałuiącego Aktora iako 6 części rekognoskowanego właściciela, nietraktować i przez tranzakcie nie konkludować. Takowy Dokument konwencyiny w Roku teraz: Tysiąc Osmsetnym Piątym Augusta Siedmnastego dnia w Pinczowie Dattny z dwóma uproszonemi świadkami sporządzony, a na dniu Dwódziestym Osmym Aug: Anni praesentis w Aktach Ziem: Sandomirskich oblatowany został; mimo iednak powyżey wspomniony wyrażony warunek, ponieważ W. Parys skrytym iakimsi wpływem prowadzony, bez wiadomości żałuiącego Aktora 6 części właściciela, poważył się nieiakowe z JW. Dąbrowską Starościną Miedzyrzecką i Jey synem następcą o dobra Wakę do Sukcessyi Parysowskiey należące, i już Dekretem Ziem: Trockim od którego nieoparta została appellacya przysądzone zawierać tranzakta; przeto żałuiący Aktor o takowy niewolny i nieprawny krok W. Parysa solennie manifestuie i z wydziału 6 części dóbr Waki zprzyległościami sobie należney na fundamencie wspomnionego Dokumentu dochodzić będzie oświadcza, a nadto aby nikt z possesorów dalszych dóbr do Sukcessyi Parysowskiey należących, z W. Michałem Parysem bez wiadomości żałuiącego Aktora nietraktował i żadnych tranzaktow niezawierał; przez ninieysze Pismo ostrzega; u tego oświadczenia podpis takowy. Jan Dąbkowski:

Regencya JKMości Pruss nowowschodnich Białostocka, zapozywa ninieyszym Ur: Massalskiego bywszego Maiora, a to na instancyą żony iegoż ur: Maryanny Massalskiey, ażeby w przeciągu trzech Miesięcy a naydaley na terminie w dniu 27 listopada 1805 Roku wyznaczonym, przed Deputowanym Regencyi Referendariusza Trzeszczkowskiego, stawał, na zaniesioną skargę odpowiadał, i dalszą rozprawę, w przypadku niestawania zaś oczekiwał, że oddalenie się iego złośliwe od żony swoiey, za dowiedzione poczytano, małżeństwo rozwiedzione, i stronie powodowey iako stronie niewinney, zachowane będzie zezwolenie do póyścia za innego męża. Według czego ur: Massalski zachować się powinien. w Białymstoku dnia 21 czerwca.

JKMości Pruss Nowowschodnich Regencya.

Magistrat Miasta Guberńskiego Wilna skutkiem nastałey d. 8 praesentium w Są-

dzie swym rezolucyi, inwentacyą i taxę, wszelkiego po nieżyiącym Janie Sarosieku Kupcu i obywatelu Wileńskim pozostałego, z rozmaitych towarow i ruchomości składaiącego się maiątku przeznaczaiącey, przez ninieyszą awizacyą, z umieszczeniem oney i do Gazety Kraiowey; w celu iawienia się do tegoż pozostałego po nieżyiącym Sarosieku maiątku, tak sukcessorów iego, iako też Kredytorow i Pretensorów z dowodami w magistracie ninieyszym Magistrat Wileński wszystkich w ogólności zawiadamia. Datt na Ratuszu Wileńskim Roku 1805 Miesiąca Nowembra 15 dnia.

Roku 1805 Msca 9bra 10 dnia. Na roczkach Septembrowych Grodz: Powiatu Kobr: porządkiem prawa i uniwersałów rządowych w Jmieniu i powadze Nayiaśnieyszego Jmper: Jegomości na zwykłym sądom mieyscu w Mieście Jego Jmper: Mości Kobryniu agituiących się przed nami Tadeuszem Wereszczaką Prezydentem, Dominikiem Suzinem Sędzią, Antonim Pachniewskim Pisarzem Urzędnikami Sądowemi Grodz: Ptu Kobr: stanowszy osobiście WJP. Jakób Kossakowski oświadczenie ręką własną JW. Jana Kazimierza Makowieckiegu Kaszt: Słonim podpisane w roku ter. 1805 Mca 9bra 6 dnia uczynione na papierze sztemplowym ceny 30 kop: pisane do akt podał, którego wyrazy następuiące: Kazimierz Makowiecki Kaszt: Słonim: Kawaler orderów Orła białego i S. Stanisława czynię przed całą powszechnością ninieysze moie oświadczenie, iż w Roku teraz: będącemu mnie w Wilnie na kuracyi w czasie moiey choroby, skradzione zostały dwa blankieta, i kiedy mnie dziś dochodzi wiadomość, że ktoś za onymi ma domnie pretensyą za iednym o summę 5 t. rubli za drugim o summę 3 t. rubli mniey lub więcey, że ia Makowiecki niebrałem pieniędzy, a zatym u kogoby się znaydować mogły nikomu nie iestem obowiązany płacić, że o takową nie byłą należność nikt ani domnie samego ani do moich Sukcessorów niemoże żadney formować pretensyi, że te blankieta w słabości moiey sposobem wyrażaiącym się skradzione zostały, żeby tedy o tym każdy wiedział i onych iako nieznaczących pod żadnym pretextem i w żadnym rachunku nieprzyimował, wszystkich w powszechności ostrzegłszy na dowód większy ninieysze moie oświadczenie własną ręką podpisuię, pisan w Opolu Roku 1805 Mca 9bra 6 dnia. U tego oświadczenia podpis takowy Jan Kazimierz Makowiecki Kasztelan Słonimski Kawaler orderów Polskich. Które to oświadczenie przez wyż wyrażoną osobę do akt podane iest w księgi Sądowe wieczyste Grodz: Powiatu Kobryńskiego przyięte i co do słowa w pisane. z których i ten wypis stronie rekwiruiącey urzędownie iest wydan.

Gdy Sąd Główny Departamentu 2go Gubernii Litewsko-Grodzieńskiey w skutek uprzedniey decyzyi swoiey w d. 22 9bra 1803 Roku nastałey na rozpoznanie wszelkich pretensyow zastosowanych do zeszłych Ignacego i Franciszka Kurzenieckich Dekretem w d. 5 9bra idącego Roku naznaczył Ziemstwo Brzeskie z cofnięciem nastałych w tey mierze wyroków oraz rozpoczętych w innych Juryzdykcyach procederow, obwieszcza zatym wszystkich Kredytorów i Pretensorów do pomienionych dóbr ubiegaiących się, iżby celem odebrania w pretensyach swoich satisfakcyi stawili się ku rozprawie w Sądzie Ziemskim Powiatu Brzeskiego prawnym porządkiem. Datum w Grodnie 1805 Roku 9bra 13 d.

Michał Grabowski Adwokat subseliow Wileńskich maiąc od wielu stron powierzone sobie interessa do Sprawy konkursowey JP. Müllera Burm: Wileń: w Ziem: Wileńskim odchodzącey, gdy o przemieszkiwaniu tychże Aktorów nie wie, a Dekret iuż oczewiście na dniu 30 Msca 9bra został promulgowanym, przeto dla własnego stron interessu uprasza wszystkich którzy mu interessa powierzyli, aby się iak nayrychley do niego nadgłosili a respektive każdego kategoryi odbiorą od niego wiadomość.